

Puidust piirdeaiad

Sageli on just piirdeaed see, mille uuendamine esimesena jõukohane tundub, sest töö ei ole keeruline ega ka liiga kallid, just paras vabal ajal nokitsemiseks. Mõned näpunäited on ehk siiski kasuks, eriti kui mõtlen endagi mitte väga ammusele aiaehitusele, kus unustasin aialippide alumise otsa veeninaks saagida, sest tavaliselt sellele ju ei mõelda.

Niiskuse mõju vähendamine

Tavaliselt on aialipid hästi tuulduvad ja neisse tunginud niiskus saab kergesti eemalduda. Samuti on neid suhteliselt lihtne vajadusel uuesti üle värvida ja mädanik ei ole tavaliselt suureks probleemiks. Siiski hakkab mingi aja jooksul neis kohtades, kust niiskus paremini puitu pääseb, s.o. otstes, ja seal, kust ta halvemini välja kuivada saab, nimelt rõhtlatile kinnitamise kohas, puit aeglaselt mädanema. Kuna aiast ei oodata üldjuhul väga pikka eluiga ja eriti kui kasutatakse immutatud puitu, siis ei juhtu ka midagi hullu, kui aia kujundamisel lähtutakse vaid välisilmest. Mõned lihtsamad näpunäited siiski:

- lippide ülemised otsad võiksid olla kaetud rõhtlatiga, see annab aiale ka tugevust vastu panna mööduva kaagi soovile endale käepärast löögiriista hankida (vt. foto 1);
- horisontaalsel, sealjuures ka allpool paikneval, pinnal olev veetilk ei tea, mis suunas sealt ära voolata, pinnale kalde andmine vähendab oluliselt niiskuse pinda sisse imbumise võimalust, seepärast võiks lipi alumise otsa 45-kraadise nurga all veeninaks saagida;
- sama eesmärki täidab ka lippide ülemiste otste töötlemine ümaraks (foto 2) või kaldseks (foto 3);
- lippide alumised otsad ei peaks rohu sisse jääma, kindlaim vahend selle vastu on sokkel, mis kaitseb aeda ka soolaseguse lumesulamisvee eest;
- tiheda hekiga kinni kasvanud aed vettib rohkem.



Foto 1 Horisontaalsed katteliistud kaitsevad lippide ülemisi otsi niiskuse eest ja tugevdavad aeda.

Horisontaalne laud või vertikaalne lipp?

Vanemas elurajoonis on enamasti traditsioonilised vertikaalsete lippidega aiad ja see olekski kindla peale minev valik, ent mõeldav on ka horisontaalne või isegi kaldne laudis (fotod 4 ja 5). Eriti uuemate majade juures kohtab

horisontaalset laudist päris sageli, sellise aia tegemine on ka tunduvalt vähem aega nõudev, sest kasutatavad lauad on tavaliselt üsna laiad, sageli isegi 150 mm või enam. Lauad võivad olla ka üsna pikad, sellisel juhul võiks laudu kohati siduda vertikaalse lauaga nagu fotol 4.



Foto 2 Lippide ülaotste ümaraks töötlemine vähendab ka niiskuse tungimist puitu.



Foto 3 Lippide ülaotste kaldu saagimiseks ja lippide paigaldamiseks on mitmeid variante.



Foto 4 Horisontaalset piirdelaudist kohtab Nõmmel harva, ümbruskonnaga hästi sobiv lahendus on siiski täitsa võimalik. Rootsi punane ja lihtne metallpostki võivad olla osaks väärkast välisilmest.



Foto 5 Kaldsed aialipid on pisut harjumatud, ent sobivad künkanõlval asuva aia eri kõrgusega osade sidumiseks suurepäraselt.

Kui kõrge? Kui tihe?

Aia kõrgus sõltub sellest, mis on eesmärgiks, varjamine või tähistamine. Kõrge plank on mõeldav ikkagi vaid erijuhtudel, enamasti ei tohiks aia kõrgus olla suurem kui 1,5 meetrit. Lippide vahekauguseks sobib kõige paremini 2 sentimeetrit, horisontaalsete laiade laudade puhul võib vahe muidugi suurem olla. Huvitava tulemuse annab ka lippide või horisontaalsete laudade kinnitamine mõlemale poole kandeprusse või poste (vt. foto 6, laudade „põimimine” on siiski erandlik). Tekkiv kahekordne laudis annab isegi paarimeetrise kõrgusega plangule õhulise ilme. Laudade vahekaugus piirdes on sel juhul võrdne laua laiussega, seepool paiknev sama laiussega laud on kinnitatud välimiste laudade vahe kohale ja varjab vaate aeda. Kõrgus võib olla ka muutuv nagu fotol 2.



Foto 6 Aiapostide mõlemale küljele kinnitav laudis on selles aias kasutusel üpris ootamatul ja efektsel viisil.

Millest teha aiapostid?

Kividest laotud aiapost on üks levinumaid lahendusi, ent mõeldavad on ka kõik teised variandid. Metallpost on üks lihtsamaid lahendusi (foto 4), seejuures võib kasutada ka lühikest metallposti, mille külge kinnitatakse vajaliku pikkusega puitpruss (foto 7). Kui kasutada aiapostina immutatud puitu, võib selle mädanemisohtu kartmata julgesti maa sisse kaevata. Meeles tuleb pidada vaid seda, et immutatud puidust posti lühemaks saagimisel või teritamisel tuleb lõikepinnad puidukaitsevahendiga uuesti töödelda.



Foto 7 Lühike metallpost laia prussi taga jääb silmale märkamatuks.

Millega värvida?

Soovitav on kasutada puidu pinda imbuvaid ja aurutihedat kilet mitte moodustavaid viimistlusmaterjale nagu näiteks Pinotex või muu sellega sarnane vahend. Puitu lagunemise eest kaitsevad komponendid on seejuures peamiselt kruntimisvahendi koostises ning kruntimise pealt raha ja aja säästmise ei ole eriti põhjendatud. Loomulikult sobib kasutada ka traditsioonilist värvkatet, pidades meeles, et teistkordsel värvimisel on vana pinna puhastamine värvimisest endast sageli tüütum tegevus. Rootsi punane (foto 4) ei sobi küll kõikjale, ent pinna puhastamine uuesti ülevärvimiseks on sel juhul üpris lihtne. Tavaline kitsas aialipp on enamasti hõõveldatud pinnaga, ent sageli tasub kaaluda saetud pinna kasutamist, sest värv püsib sellisel pinnal paremini.

Värvitooni valikul võiks arvestada sedagi, et hele pind määrdub kergesti, ent sama oht võib varitseda kruusatatud tänava äärset tumedatki aeda (foto 3).

*Märt Riistop
Puuinfo*